

POSTANOWIENIE

27 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 27 lutego 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku T. spółki akcyjnej w K.

z udziałem D. K.

o ustanowienie służebności przesyłu,

na skutek skargi kasacyjnej D. K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z 15 lutego 2024 r., II Ca 1297/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy tytułem kosztów postępowania kasacyjnego 240 zł (dwieście czterdzieści) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia uczestnikowi do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika D. K. od postanowienia Sądu Okręgowego w Bielsku – Białej z 15 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega, według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, na sformułowaniu tego zagadnienia, powołaniu przepisu, na tle którego ono powstało oraz wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych

podobnych spraw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2024 r., I CSK 2070/24).

Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 26 września 2005 r., II PK 98/05, postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Zaś powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2025 r., I CSK 4167/23)

Natomiast uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Skoro podstawami skargi kasacyjnej nie mogą być objęte zarzuty błędnych ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.),

tylko nie można z odwołaniem się do nich wywodzić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej albo wykazywać tę zasadność z odwołaniem się do innego stanu faktycznego niż będący podstawą rozstrzygnięcia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 marca 2023 r., I CSK 2765/22).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że „w zakresie zarzutu z art. art. 305¹ k.c. i art. 305² § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 27 i innych Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840 z póź.) wydaje się istnieć istotne zagadnienia prawne wymagające potrzeby wyjaśnienia czy istnieją podstawy do uwzględnienia wniosku o ustanowienie służebności ponieważ właściciel nieruchomości odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń, w sytuacji gdy treść oferowanej umowy, a w szczególności opisanej w niej służebności sprzeciwiała się przepisom prawa w szczególności konkretnie w niniejszej sprawie przepisom Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840 z póź. zmian), co wynika z treści pism Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach - Delegatury w B. z dn. 2 maja 2023 r. jak i z dn. 3 listopada 2023 r. Sąd I instancji a zanim Sąd Okręgowy twierdzą, iż kwestie te nie mają znaczenia dla oceny zasadności ustanowienia służebności przesyłu. W kontekście natomiast rozstrzygnięć Sądu Najwyższego z dn. 17 kwietnia 2019 r. (sygn. akt II CSK 291/18) oraz dn. 5 lutego 2021 r. (sygn. akt V CSKP 13/21) nieodnoszących się co prawda do ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840 z póź. zmian) taka sprzeczność ma znaczenie, gdyż uniemożliwia uwzględnienie wniosku i koniecznym wydaje się jej rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy.”

Jednocześnie skarżący wskazał, że „w zakresie natomiast zarzutu z art. 305¹ k.c. w zw. z art. 46 k.c. ustanowienia służebności przesyłu na działce nr [...], podczas gdy służebność może być ustanowiona jedynie na nieruchomości (rzeczy), chociaż jak wynika z orzeczenia Sądu Najwyższego z dn. 9 grudnia 2021 r. (sygn. akt I CSKP 235/21). Nie jest więc dopuszczalne ustanowienie służebności przesyłu obciążającej poszczególne działki ewidencyjne wchodzące w skład nieruchomości

gruntowej objętej jedną księgą wieczystą skarga wydaje się oczywiście uzasadniona.”

Ponadto według autora skargi kasacyjnej „w zakresie natomiast zarzutu z art. 305¹ k.c. w zw. z art. 46 k.c. w zw. z art. 288 k.c. w zw. z art. 64 ust 1,2 i 3 Konstytucji RP skarga wydaje się oczywiście uzasadniona, gdyż służebność winna być ustanowiona z jak najmniejszym obciążeniem nieruchomości, którą obciąża.”

Obowiązkiem skarżącego było wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. Rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw skargi kasacyjnej argumentacji mającej wykazać istnienie istotnego zagadnienia prawnego. Przedstawienie takiej argumentacji w uzasadnieniu podstaw skargi służy bowiem jedynie wykazaniu zarzucanego naruszenia prawa materialnego lub procesowego. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., III UK 10/11, LEX nr 1124105). Skarżący nie przedstawił jednak żadnego wywodu jurydycznego, który uzasadniałby tezę występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Jednocześnie autor skargi kasacyjnej nie wskazał, które w jego przekonaniu, przepisy prawa wymagają wykładni Sądu Najwyższego i z jakich powodów.

Ponadto zarzut skarżącego odnoszący się do wadliwego sformułowania orzeczenia przez Sąd pierwszej instancji, który jakoby wskazał, że obciążona służebnością jest jedynie poszczególna działka ewidencyjna, a nie cała nieruchomość uczestnika jest chybiony. Sąd Rejonowy wskazał bowiem, że obciążona przedmiotową służebnością jest nieruchomość uczestnika, która została następnie opisana jako działka ewidencyjna nr. [...] położona w B. w rejonie [...], objętej KW nr [...]. Taki opis nieruchomości obciążonej należy uznać za prawidłowy, a zatem bez wątpienia nie mogący stanowić podstawy do uznania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Co się tyczy powodów wskazywanej przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w zakresie ustanowienia służebności przesyłu nie uwzględniającego zalecenia dotyczącego jej ustanowienia z jak najmniejszym obciążeniem nieruchomości na której jest ona wytyczana, należy uznać, że stanowią one jedynie polemikę z kompletnymi i przekonującymi wywodami zaskarżonego orzeczenia, opartymi także na motywach postanowienia Sądu pierwszej instancji. Nadto analiza omawianego zarzutu prowadzi do wniosku, że skarżący kwestionuje ustalenia faktyczne sprawy, co na etapie postępowania kasacyjnego jest niedopuszczalne, tak samo jak zakwestionowanie wprost oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2020 r., IV CSK 448/19).

Nie są zatem trafne zarzuty skarżącego odnoszące się do wskazywanych wadliwości orzeczenia Sądu II instancji.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 2 k.p.c.

M.L.

[a.ł.]